

Sygn. akt IV U 350/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Kowalska-Kulik

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Rusnarczyk

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2014 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 5 marca 2014 roku znak: (...)

w sprawie W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje W. K. emeryturę od dnia 1 grudnia 2013 roku.

Sygn. akt IV U 350/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 sierpnia 2014 roku

Decyzją z dnia 5 marca 2014 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. odmówił W. K. przyznania emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 roku łącznie 29 lat, 4 miesiące i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy odmówił przyznania emerytury, gdyż do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony 15 – letni staż pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Decyzję powyższą zaskarżył W. K., wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie emerytury. W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że w okresie od 1 września 1969 roku do 24 września 2002 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w N. jako mechanik napraw pojazdów samochodowych. Wykonywał prace naprawcze pojazdów autobusowych w kanałach remontowych, w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na tym stanowisku, zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Uzasadniając swoje stanowisko ponownie wyjaśnił, że Zakład odmówił przyznania emerytury, gdyż na dzień 1 stycznia 1999 roku odwołujący nie udokumentował

15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podniósł, iż w świadectwie pracy z dnia 28 kwietnia 2009 roku wydanym przez (...) w N. stwierdzono, że odwołujący nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, że W. K., ur. (...), udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 roku 29 lat, 4 miesiące i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, a wniosek o przyznanie emerytury złożył w dniu 20 grudnia 2013 roku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od dnia 1 września 1969 roku do dnia 24 czerwca 2002 roku W. K. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) S.A. W okresie od 1 września 1969 roku do 24 czerwca 1972 roku odwołujący był uczniem (...) Szkoły Zawodowej dla Pracujących (...) – Oddział w N. w zawodzie mechanik-kierowca pojazdów samochodowych. Nauka odbywała się w systemie trzech dni pracy i trzech dni nauki. Po ukończeniu szkoły, od dnia 1 sierpnia 1972 roku odwołujący rozpoczął pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych.

Odwołujący pracował na stacji obsługi (...) na ul. (...) w N.. Dokonywano tam napraw zarówno autobusów, jak i samochodów ciężarowych służących do przewozu towarów. Przedsiębiorstwo posiadało ok. 100 autobusów oraz ok. 100 samochodów ciężarowych wraz z przyczepami. Odwołujący jako mechanik naprawiał wszystkie zespoły i podzespoły pojazdów, tj. układów zawieszenia: resory, osie przednie; układów hamulcowych; układów kierowniczych, skrzyni biegów, sprzęgła, silników i in. Czynności te były wykonywane w 14 kanałach remontowych o długości ok. 10 metrów, w których mogło pracować jednocześnie kilku mechaników (1-4). Początkowo w (...) pracowało ok. 100 mechaników, później ich liczba ulegała zmniejszeniu do 60 - 70 osób. Praca była świadczona w trybie zmianowym (trzy zmiany), na jednej zmianie pracowało początkowo ok. 30 mechaników, później liczba ta się zmniejszała. Odwołujący wszystkie naprawy wykonywał w kanale remontowym. Poza kanałem znajdował się w celu np. wjechania pojazdem na kanał czy wyjechania z niego, odkręcenia koła, by dokonać naprawy hamulców, czy też by przynieść potrzebną część. Odwołujący w ciągu dnia spędzał ok. 7 godzin w kanale.

Wraz z odwołującym był zatrudniony m.in. S. O. na identycznym stanowisku, tj. mechanik napraw samochodowych, oraz S. M. jako kontroler techniczny na stacji diagnostycznej.

dowód : świadectwo pracy z dnia 25.06.2002r. k. 3 akt ZUS, zeznania świadków : S. M. od 04:43 min do 17:13 min, S. O. od 17:28 min do 29:02 min, oraz zeznania odwołującego od 29:32 min do 39:08 min, akta osobowe odwołującego, akta emerytalne S. O.,

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2012 r. sygn. akt IV P 133/12 Sąd Rejonowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, że powodowie P. W. i S. O. zatrudnieni w (...) S.A. w likwidacji wykonywali stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – pracę w warunkach szczególnych na stanowisku mechanika w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych od 1 stycznia 1980 r. do 10 maja 2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. przyznał S. O. emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych od 21 lipca 2012 r. – na podstawie powyższego wyroku.

(dowód : akta emerytalne świadka S. O., akta Sądu Rejonowego w Nowym Sączu, sygn. IV P 133/12)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt ZUS oraz akt osobowych, której wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującego się oraz świadków S. M. i S. O., uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne i zgodne z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie. Świadczenie pracowali wspólnie z odwołującym się i szczegółowo wskazali na czym polegały szczególne warunki jego pracy. Ich zeznania korespondują z dokumentacją osobową dotyczącą pracy odwołującego się, a także z zeznaniami odwołującego się w zasadniczych kwestiach. Świadczenie zgodnie zeznali, że odwołujący wykonywał pracę mechanika w kanałach remontowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a ich zeznania uzupełniały się z twierdzeniami odwołującego.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie W. K. w świetle poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych zasługuje na uwzględnienie.

Według art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z ust. 2 art. 32 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Z kolei ust. 4 cyt. przepisu stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Z powyższego wynika, że w celu ustalenia, czy odwołującemu się przysługuje emerytura w wieku niższym, niż wynikający z art. 27 ust. 1 przywołanej ustawy (tj. w wieku niższym niż 65 lat w przypadku mężczyzn), należy odwołać się do przepisów dotychczasowych, w szczególności do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.). Zgodnie z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Stosownie do § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W świetle § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia zakład pracy stwierdza zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okoliczności także w oparciu o inne dowody. Postępowanie w sprawach emerytalnych jest bowiem dwuetapowe, stąd też przed organem rentowym „sprawa emerytalna” ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Na etapie postępowania odwoławczego sprawa o emeryturę - uprzednio administracyjna - staje się sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c. Do jej rozpoznania stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a zasadniczym celem tego postępowania jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ubezpieczony jako strona faktycznie słabsza korzysta ze wzmożonej ochrony procesowej, którą gwarantują szczególne przepisy proceduralne dotyczące postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, stąd też w przedmiotowej sprawie Sąd – wobec nieposiadania przez odwołującego świadectwa pracy w

szczególnych warunkach - dopuścił dowód z zeznań świadków, akt osobowych na okoliczność wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym w przedmiotowej sprawie był fakt, iż odwołujący się osiągnął z dniem (...) wiek 60 lat życia i w dniu 1 stycznia 1999 r. posiadał wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Sporną okolicznością, stanowiącą przeszkodę do przyznania odwołującemu się wcześniejszej emerytury, o której mowa w art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych było to, czy praca, którą W. K. wykonywał w spornym okresie w Przedsiębiorstwie (...) S.A. na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych, może być uznana za pracę, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), a więc czy była to praca wymieniona w załączniku do tego rozporządzenia w wykazie A.

Za pracę w szczególnych warunkach uznać należy taką pracę, która spełnia kryteria określone w przepisach w/ w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. – a mianowicie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach wymienionych w wykazie A lub B stanowiących załącznik do rozporządzenia. Zgodnie z wykazem A, dział XIV pkt 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Na początku zatrudnienia, tj. w okresie od 1 września 1969 roku do 24 czerwca 1972 roku odwołujący był uczniem (...) Szkoły Zawodowej dla Pracujących (...) – Oddział w N. w zawodzie mechanik-kierowca pojazdów samochodowych. Okres ten zdaniem Sądu, nie może być uznany za pracę w warunkach szczególnych, gdyż pracę (praktyki) w (...) odwołujący wykonywał w niepełnym wymiarze godzin. Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 roku, III UK 92/11 praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 9 maja 2013 roku, sygn. akt III AUa 280/13 okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 roku w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Nie jest to jednak wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że odwołujący się po ukończeniu szkoły, od dnia 1 sierpnia 1972 roku pracując w Przedsiębiorstwie (...) S.A. na stanowisku mechanika napraw pojazdów wykonywał wyżej opisaną pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało, że praca w tym okresie była pracą w szczególnych warunkach. Dodatkowo wskazać należy, iż S. O. zatrudniony na identycznym jak odwołujący stanowisku, pobiera emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych, przyznaną przez ZUS.

Udowodniony przez W. K. okres pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999 roku, tj. na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przekroczył wymagany dla uzyskania wcześniejszej emerytury 15- letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Mając powyższe na względzie Sąd - na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego - przyznał odwołującemu emeryturę od dnia 1 grudnia 2013 roku tj. od miesiąca złożenia wniosku.